

Medzinárodný kongres ukrajínistov

Mária Čižmárová

Inštitút ukrajínistiky a stredoeurópskych štúdií, Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove
maria.cizmarova@unipo.sk

V dňoch 24. – 28. júna 2018 sa v Kyjeve konal 9. medzinárodný kongres ukrajínistov. Jeho organizátorom bola Ukrajinská akadémia vied, Medzinárodná asociácia ukrajínistov¹, Ministerstvo vzdelávania a vedy Ukrajiny, Ministerstvo kultúry Ukrajiny a Národná univerzita Tarasa Ševčenka. Na kongrese sa zúčastnilo okolo päťsto jazykovedcov, literárnych vedcov, historikov, etnológov, kulturoológov, filozofov, múzejníkov a iných bádateľov z Ukrajiny a mnohých krajín sveta (Slovensko, Česká republika, Poľsko, Bielorusko, Rusko, Bulharsko, Srbsko, Rakúsko, Taliansko, Nemecko, Veľká Británia, Kanada, USA). Súčasťou kongresu bolo plenárne zasadnutie, tri konferencie, dvanásť okrúhlych stolov a jedenásť tematických sekcií. Na plenárnom zasadnutí účastníkov kongresu privítali predstavitelia ukrajinskej vlády a parlamentu vrátane ministerky vzdelávania Lidije Hrynevyc, ktorá vystúpila s referátom *Reforma akademickej vedy v kontexte eurointegračných procesov Ukrajiny*. Následne odzneli ďalšie referáty a účastníci kongresu si vypočuli *Správu o činnosti asociácie od 8. medzinárodného kongresu* prezidenta Medzinárodnej asociácie ukrajínistov profesora Michaela Mosera z Viedenskej univerzity. Slovenskú delegáciu tvorili doc. Ľubica Babotová, CSc., Dr. Miroslav Sopoliga, DrSc., PhDr. Adriana Amir, PhD., doc. Vladislav Grešlík, CSc., a prof. Mária Čižmárová, CSc., z Prešovskej univerzity.

V prvý deň kongresu sa konala videoprezentácia unikátnych prác venovaných aktuálnym aspektom domácej a zahraničnej ukrajínistiky pri príležitosti 100. výročia založenia Ukrajinskej akadémie vied. Bola prezentovaná *Ševčenkova encyklopédia* v šiestich zväzkoch vydaná Inštitútom literatúry UAV, *História dekoratívneho umenia* v piatich zväzkoch vydaná Inštitútom umenia, folklóru a etnológie. Publikácia *Dejiny ukrajinskej kultúry* je výsledkom spolupráce viacerých akademických inštitútov, jazykovedci prezentovali niekoľko encyklopedických slovníkov. Hodnotné publikácie boli prezentované aj v jednotlivých sekciách a v rámci okrúhlych stolov.

Na kongrese sa rokovalo o stave a perspektívach ukrajinskej jazykovedy, ukrajinskej literatúry ako duchovno-estetickéj národnej skúsenosti, o preklade ako medzikultúrnej komunikácii, o dejinách Ukrajiny, o interdisciplinárnych aspektoch súčasnej folkloristiky a etnokultúre v kontexte historickej retrospektívy, o aktuálnych globalizačných výzvach, o poslaní pedagogiky v reformovaní súčasného vzdelania a i. Vyhlásené boli aj interdisciplinárne témy a okrúhle stoly. Prioritnou bola téma *100 rokov Národnej akadémie*

¹ Medzinárodná asociácia ukrajínistov je spoločenstvo bádateľov skúmajúcich históriu a kultúru Ukrajiny a ukrajinského národa. Bola založená v Taliansku v roku 1989 na ustanovujúcej konferencii z iniciatívy a za účasti ukrajínistov Národnej akadémie vied Ukrajiny, USA, Kanady, Talianska, Francúzska, Poľska, Belgicka a Holandska. Hlavným poslaním asociácie je propagácia obnovenia a rozvoja ukrajinskej vedy, uchovávanie pamiatok histórie a kultúry, šírenie vedomostí o kultúrnych skvostoch a kultúrnych úspechoch ukrajinského národa vo svete, organizácia ukrajinských vedeckých fór, koordinácia činnosti národných asociácií v jednotlivých krajinách. Prvým prezidentom Medzinárodnej asociácie ukrajínistov bol ukrajinský jazykovedec Vitalij Rusanivskij. Prvý kongres sa konal v Kyjeve v roku 1990, následne vo Lvove, Charkove, Černoviciach, v Odeze, v Donecku a v Kyjeve. Materiály medzinárodných kongresov sú publikované vo Vedeckých zápiskoch Medzinárodnej asociácie ukrajínistov.

vied: prínosy, straty, perspektívy rozvoja. Na inej konferencii sa riešili otázky späté s oslavami 1030. výročia krstenia Rusi-Ukrajiny – história a súčasnosť kresťanstva na ukrajinskom území. Ukrajinskému lingvistickému dialógu bola venovaná tretia konferencia. Na zasadnutí za okrúhlym stolom na tému *Život a tvorba Pantelejmona Kuliša* sa zúčastnili poprední literárni vedci, ktorí okrem iného diskutovali aj o oslavách 200. výročia narodenia tejto všestrannej vedeckej osobnosti pripravovaných v roku 2019.

Na medzinárodnom kongrese si prítomní uctili pamiatku ukrajinských bádateľov, ktorí opustili svet od ostatného kongresu. Spomedzi nich treba spomenúť popredných zakarpatských jazykovedcov a dlhoročných spolupracovníkov Prešovskej univerzity – prof. Pavla Čučku, DrSc., prof. Vasyľa Nimčuka, DrSc., a prof. Ľubomyra Beleja, DrSc.

Jeden z okrúhlych stolov *Výskum dejín ukrajinského jazyka vo vedeckom bádání Vasiľa Nimčuka* bol venovaný slavistovi V. Nimčukovi a jeho vedeckému bádaniu. Účastníkom kongresu bol premietnutý dokumentárny film *Vymir spravžnosti* natočený študentmi a učiteľmi Katedry žurnalistiky Užhorodskej národnej univerzity s úvodným slovom prof. Pavla Hrycenka, DrSc., riaditeľa Inštitútu ukrajinského jazyka UAV.

Za prezidenta Medzinárodnej asociácie ukrajinistov bol na záverečnom plenárnom zasadnutí opäť zvolený profesor Michael Moser z Inštitútu slavistiky Viedenskej univerzity, autor mnohých vedeckých prác z problematiky východoslovanskej jazykovedy a historickej gramatiky ukrajinského jazyka.

Vedeckú prácu kongresu spríjennili vystúpenia umeleckých kolektívov, návšteva kyjevských múzeí a divadelných predstavení. Účastníci kongresu mali možnosť navštíviť Múzeum národnej architektúry v Pyrohove neďaleko Kyjeva založené v roku 1969. Ponad 200 objektov múzea sa rozprestiera na ploche 150 km², na ktorých sa návštevník môže preniesť do ďalekej minulosti a predstaviť si bohatú architektúru a ľudové stavitelstvo ukrajinského národa.

Veľké poďakovanie za skvelú organizáciu Medzinárodného kongresu ukrajinistov v Kyjeve patrí organizátorom podujatia.